

AJUTORUL UMANITAR

Ajutorul umanitar este un domeniu în cadrul acțiunii externe a UE, care răspunde necesităților în cazul dezastrelor naturale sau provocate de om. [Direcția Generală Protecție Civilă și Operațiuni Umanitare Europene](#) (ECHO) a Comisiei finanțează operațiuni de ajutor și coordonează politicile și activitățile statelor membre. Parlamentul și Consiliul acționează în calitate de colegiutori în definirea politicii de ajutor umanitar a UE și participă la dezbaterile internaționale privind desfășurarea unor acțiuni umanitare mai eficiente.

TEMEIUL JURIDIC

Articolul 21 din [Tratatul privind Uniunea Europeană](#) (TUE) stabilește principiile pentru orice acțiune externă a UE [articolul 21 alineatul (2) litera (g) se referă la acțiunile umanitare].

Articolul 214 din [Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene](#) (TFUE) constituie temeiul juridic al ajutorului umanitar.

Articolul 214 alineatul (5) reprezintă temeiul juridic pentru instituirea unui Corp voluntar european de ajutor umanitar.

CADRUL POLITIC ȘI DE REGLEMENTARE

Reglementările privind acordarea ajutorului umanitar, inclusiv instrumentele sale de finanțare, sunt prevăzute în [Regulamentul Consiliului](#) (CE) nr. 1257/96 din 20 iunie 1996 (Regulamentul privind ajutorul umanitar). Regulamentul respectiv nu a fost modificat cu ocazia restructurării altor instrumente în vederea pregătirii cadrului financiar multianual (CFM) 2007-2013.

Cadrul politic general pentru asistența umanitară este prezentat în [Consensul european privind ajutorul umanitar](#) (2007), semnat de trei instituții ale UE (Consiliul, Comisia și Parlamentul). Consensul definește viziunea comună a UE, obiectivele cu privire la politici și principiile cu privire la o serie de teme, incluzând: cooperarea umanitară internațională, bunele practici privind acțiunile umanitare, diminuarea riscurilor și pregătirea pentru intervenție, protecția civilă; relațiile civile și militare. Consensul reconfirmă, de asemenea, cele patru principii umanitare: umanitate, neutralitate, imparțialitate și independență. Textul oferă o abordare mai coordonată și mai coerentă a furnizării ajutoarelor, corelând ajutorul umanitar și ajutorul pentru dezvoltare pentru a-i permite Uniunii să reacționeze mai eficace la nevoi tot mai mari.

ECHO

A. Prezentare generală și impact

Pentru perioada 2014-2020, au fost alocate 6,62 miliarde EUR instrumentului de ajutor umanitar. UE este cel mai mare donator umanitar din lume, furnizând cea mai mare parte din finanțarea la nivel mondial destinată ajutorului de urgență pentru victimele catastrofelor naturale sau provocate de om. O parte din această finanțare provine direct de la statele membre, însă o contribuție importantă provine din bugetul UE. Direcția Generală Protecție Civilă și Operațiuni Umanitare Europene (DG ECHO) a Comisiei este responsabilă cu asistența umanitară și protecția civilă. Christos Stylianides este în prezent comisar pentru ajutor umanitar și gestionarea crizelor și, din 24 octombrie 2014, este coordonator al UE împotriva epidemiei de Ebola.

ECHO a crescut de-a lungul anilor și are personal local în peste 40 de birouri de teren. ECHO nu pune în aplicare programe de asistență pe cont propriu, ci finanțează operațiunile organizate de diverșii săi parteneri, și anume ONG-uri, agenții ale ONU și organizații internaționale. Sarcinile principale ale ECHO sunt finanțarea, verificarea bunei gestiuni financiare și asigurarea faptului că bunurile și serviciile partenerilor săi ajung în mod eficient și rapid la populațiile afectate, pentru a răspunde unor nevoi reale.

În urma unei catastrofe naturale sau a altui eveniment care necesită acordarea de asistență umanitară, experții ECHO pentru ajutor umanitar realizează o evaluare inițială a situației de pe teren. Fondurile sunt apoi acordate rapid pe baza evaluării respective – aceasta este „abordarea bazată pe nevoi” care definește activitatea ECHO. Ajutorul este direcționat prin intermediul a peste 200 de parteneri – inclusiv agenții ONU, organizații neguvernamentale (ONG-uri) și organizații internaționale precum Crucea Roșie/Semiluna Roșie Internațională – cu care ECHO a semnat acorduri contractuale ex ante. Structura ECHO asigură utilizarea transparentă a fondurilor și responsabilitatea partenerilor.

În 2017, ECHO a alocat 1,5 miliarde EUR pentru asistență umanitară și protecție civilă pentru a ajuta persoane din 94 de țări. Această sumă demonstrează angajamentul continuu al Comisiei Europene de a răspunde nevoilor excepțional de mari la nivel mondial, cauzate în principal de mai multe conflicte îndelungate și de numărul record de peste 60 de milioane de persoane strămutate forțat în lume. În ultimii ani, bugetul inițial pentru ajutor umanitar al UE a fost majorat periodic prin transferuri suplimentare, cu bani proveniți în special din rezerva UE pentru ajutoare de urgență și din redistribuire de la alte linii bugetare, precum și din Fondul european de dezvoltare.

În 2017, 46,9 % din fondurile ECHO au fost alocate Africii, 37,9 % Orientului Mijlociu și țărilor europene învecinate, 6,1 % regiunii Asia-Pacific, 2,7 % Americii Centrale și de Sud și zonei Caraibelor, 1,5 % pentru dezastre la nivel mondial și 4,7% pentru operațiuni și sprijin complementare. Intervențiile majore pentru acordarea de ajutor umanitar au continuat în Siria și în țările învecinate, zona extinsă a Orientului Mijlociu și a Africii de Nord, Sahel, Cornul Africii, Republica Centrafricană, Sudanul de Sud, Yemenul și Ucraina. Noile situații de urgență care au necesitat asistență din partea UE au inclus uraganele Irma și Maria, care au afectat zona Caraibilor. De asemenea,

Uniunea a continuat să țină sub observație „crizele uitate” ale lumii, pentru care s-a alocat 15 % din bugetul inițial dedicat ajutorului umanitar pentru anul 2017.

Priorități politice

ECHO depune eforturi pentru a-și îmbunătăți reacția la situații de urgență și furnizează țărilor din afara UE asistență pentru consolidarea propriilor capacități de reacție la situațiile de criză și pentru a contribui la dezvoltarea pe termen lung. Coordonarea ajutorului umanitar și pentru dezvoltare și ruperea cercului vicios al schimbărilor climatice, foametei și sărăciei sunt obiective-cheie ale UE.

[Activitățile de pregătire pentru dezastre](#) se înscriu, de asemenea, în acțiunea ECHO pentru reziliență. UE joacă un rol important în definirea eforturilor comunității internaționale cu privire la gestionarea riscurilor de dezastre. Viziunea ambițioasă a Uniunii pentru viitor a fost prezentată în comunicarea din aprilie 2014 intitulată „Cadrul de acțiune de la Hyogo post-2015: Gestionarea riscurilor în vederea obținerii rezilienței”, emisă în vederea pregătirii Conferinței mondiale a ONU privind reducerea riscului de dezastre.

Dat fiind numărul mare de refugiați și persoane strămutate în situații cronicizate, UE a convenit, în 2016, să elaboreze o abordare mai fermă, axată pe dezvoltare, a strămutării forțate. UE va pune mai mult accent pe sprijinirea incluziunii socioeconomice a persoanelor strămutate forțat și pe abordarea cauzelor profunde ale strămutării pe termen lung în cadrul Înaltului Comisar al Organizației Națiunilor Unite pentru Refugiați [Cadrul cuprinzător de răspuns al refugiaților](#) și al angajamentului Băncii Mondiale în ceea ce privește [strămutarea](#).

UE și statele membre au jucat un rol important în cadrul [summitului mondial umanitar](#) care a avut loc în mai 2016, la Istanbul. UE și-a asumat, ea însăși, 100 de angajamente pentru a contribui la Agenda pentru umanitate, care a fost prezentată la summit de Secretarul General al ONU, și pentru a aplica „marea înțelegere”, un nou acord inovator între diverșii actori umanitari cu scopul de a majora eficiența și eficacitatea financiară.

Integrarea de gen și combaterea violenței bazată pe gen continuă să fie priorități pentru DG ECHO, care a introdus un indicator de gen pentru operațiunile de ajutor umanitar. În concordanță cu nevoia de a acorda prioritate celor mai vulnerabile grupuri, un alt domeniu esențial este sprijinirea educației copiilor în situații de urgență.

B. Alte instrumente

Asistența UE implică încă trei structuri: [mecanismul de protecție civilă al UE](#), Corpul voluntar european de ajutor umanitar și un nou cadru juridic pentru furnizarea ajutorului în situații de urgență în cadrul Uniunii.

- Înființat în 2001, Mecanismul de protecție civilă al Uniunii reunește în prezent 34 de state - cele 28 de state membre plus Macedonia de Nord, Islanda, Muntenegru, Norvegia, Serbia și Turcia. Mecanismul Uniunii are la bază câteva instrumente: (1) [Capacitatea europeană de răspuns în situații de urgență \(EERC\)](#) oferă un ansamblu de resurse de intervenție puse în comun, în mod prealabil, pe bază de voluntariat, provenind de la statele participante și un proces structurat de identificare a posibilelor lacune în capacitate. (2) [Centrul de coordonare a răspunsului la situații de urgență \(ERCC\)](#) funcționează ca centru operațional care

facilitează coordonarea în intervențiile de protecție comună 24/7. (3) [Sistemul comun de comunicare și informare în caz de urgență](#) (CECIS) are ca scop îmbunătățirea comunicării în situații de urgență cu ajutorul unei aplicații web de notificare și alertă. (4) O rețea de experți bine pregătiți, disponibili în termen scurt a fost, de asemenea, prevăzută în Decizia 1313/2013/UE din 17 decembrie 2013.

- Articolul 214 alineatul (5) din Tratatul de la Lisabona a avut în vedere înființarea Corpului voluntar european de ajutor umanitar, care a luat ființă ca inițiativa [Voluntari UE pentru ajutor umanitar](#) în martie 2014. Consolidând capacitatea UE de a răspunde la crizele umanitare, inițiativa are ca scop îmbunătățirea rezilienței comunităților vulnerabile din țările terțe. Bugetul său pentru perioada 2014-2020 este de 147,9 milioane EUR.
- La 15 martie 2016, Consiliul a adoptat un regulament privind sprijinul în situații de urgență în Uniune, pentru a răspunde situației umanitare dificile generate de criza refugiaților. Noul regulament îi permite Uniunii să ajute Grecia și alte state membre afectate pentru a răspunde la nevoile umanitare ale refugiaților. În viitor, Regulamentul ar putea fi utilizat și pentru a răspunde altor crize sau dezastre ieșite din comun, cu consecințe umanitare grave, cum ar fi accidentele nucleare sau atacurile teroriste. DG ECHO răspunde de punerea sa în aplicare. Prin intermediul organizațiilor partenere, ca agențiile ONU, Crucea Roșie și organizațiile neguvernamentale, în perioada 2016-2019 va fi disponibilizată o sumă de până la 643 milioane de euro (provenită din linii bugetare destinate politicilor interne, fără repercusiuni asupra asistenței umanitare în țări terțe).

ROLUL PARLAMENTULUI EUROPEAN

În domeniul politicii privind ajutorul umanitar, Parlamentul este colegiutor împreună cu Consiliul. Temeiul juridic al politicii privind ajutorul umanitar propuse de către Comisie (regulamente) este negociat cu Consiliul și Parlamentul și aprobat - sau nu - de acestea în conformitate cu procedura legislativă ordinară a UE. Măsurile Comisiei de punere în aplicare sunt, de asemenea, înaintate Parlamentului, care are competențe de control. În cadrul Parlamentului, ajutorul umanitar intră în responsabilitatea Comisiei pentru dezvoltare (DEVE), iar protecția civilă în responsabilitatea Comisiei pentru mediu, sănătate publică și siguranță alimentară (ENVI).

În plus, Parlamentul monitorizează furnizarea ajutorului umanitar și urmărește să se asigure că prevederile bugetare corespund nevoilor umanitare. Parlamentul a subliniat în mod constant necesitatea extinderii finanțării pentru ajutorul umanitar și a insistat asupra eliminării decalajului tot mai mare dintre angajamente și plăți.

Comisia DEVE și Parlamentul în general au urmărit, de asemenea, să influențeze – prin avize și rezoluții, inclusiv rapoarte din proprie inițiativă – Deciziile strategice și orientările de politică ale Comisiei, de exemplu cele privind contribuția UE la reuniunea mondială la nivel înalt privind ajutorul umanitar, educația în situații de criză și reacția la epidemia de Ebola. Parlamentul evaluează programul de lucru anual al Comisiei și strategia operațională a ECHO. Comisarul este invitat la schimburi periodice de opinii cu Comisia DEVE. „Consensul european privind ajutorul umanitar în 2007”, adoptat în 2007, a răspuns într-o măsură semnificativă pozițiilor ferme adoptate de Parlament. De

asemenea, Parlamentul a susținut în mod activ alte aspecte privind politicile, cum ar fi reziliența, siguranța alimentară și crearea unei legături între asistența umanitară și cea pentru dezvoltare. Comisia DEVE a organizat la 27 februarie 2019 [o audiere privind viitorul ajutorului umanitar al UE](#).

Pentru a consolida controlul Parlamentului asupra ajutorului umanitar, din 2006, Comisia DEVE desemnează, o dată la doi ani și jumătate, un raportor permanent privind ajutorul umanitar. Mandatul raportorului include protejarea intereselor bugetare legate de ajutorul umanitar, monitorizarea programelor privind ajutorul umanitar și menținerea unor relații strânse cu comunitatea donatorilor de ajutor umanitar. Poziția este în prezent deținută de Enrique Guerrero Salom. Acesta este, de asemenea, responsabil de un raport cu privire la punerea în aplicare a instrumentului de ajutor umanitar. Parlamentul menține un dialog constant cu comisarul Stylianides, care s-a adresat ultima dată Comisiei DEVE la 22 ianuarie 2019, pentru a face schimb de opinii cu privire la programul de lucru și strategia operațională a DG ECHO pentru 2019.

Gonzalo Urbina Treviño
04/2019

